

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
ЗА ПРОФЕСІЄЮ «КРАВЕЦЬ» У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

Людмила Гогусь

майстер виробничого навчання,
викладач спецдисциплін,
Державний професійно-технічний навчальний заклад
«Тернопільське вище професійне училище
сфери послуг та туризму»,
E-mail: ludmilagogus@gmail.com

Оксана Сампара

методист,
Державний професійно-технічний навчальний заклад
«Тернопільське вище професійне училище
сфери послуг та туризму»,
E-mail: oksanasampara69@gmail.com

Інклюзивна освіта є частиною концепції соціального залучення (соціальної інклюзії) до активного і продуктивного життя, дає змогу самореалізуватися, отримати професію. А значить – на рівні з усіма приносити користь державі та суспільству. Здобувачі освіти з порушенням слуху складають різнорідну групу: глухі від народження, оглухлі, зі зниженим слухом тощо. Світова педагогічна практика свідчить, що учні з порушеннями слуху можуть навчатися в різноманітних освітніх закладах. Наразі близько третини глухих дітей навчається у спеціальних освітніх закладах, близько двох третин учнів з порушеннями слуху різної тяжкості навчаються у звичайних освітніх закладах (у тому числі і за спеціальними програмами та в окремих класах) [1].

Серед здобувачів професійної освіти ДПТНЗ «Тернопільське ВПУ сфери послуг та туризму» є учні з вадами слуху, які вступили на навчання після спеціального навчального закладу. Дівчата і хлопці обирають професію «Кравець» тому, що училище дає якісну професійну підготовку, а затребуваність професії – працевлаштування після закінчення навчання. Ще одним вагомим фактором у виборі професії «Кравець» є набуті вміння та початкові навички з виконання ручних і машинних робіт, так як у спеціалізованих загальноосвітніх закладах на достатньому рівні викладають кравецьку справу. Здобувачі освіти з порушенням слуху мають бажання здобувати професію, сумлінні у навчанні, на уроках, зазвичай, дуже уважні. На достатньому рівні володіють математичними навичками, що є важливим для вивчення основ конструювання одягу. Вміють працювати з підручником, як з одним із джерел отримання інформації, електронними ресурсами. Серйозні порушення словесної мови, а тим більше її повна відсутність, негативно впливають на зорове сприйняття, на розвиток не тільки словесно –логічного, а й наочного мислення, а також на інші пізнавальні процеси.

Учні з вадами слуху мають обмежений словникових запас слів. Відмічається недостатнє розуміння зверненого до учня усного мовлення, а також писемного, як на рівні окремих слів, так і словосполучень, речень, текстів [2].

Працюючи з такими учнями важливо використовувати різні методи, прийоми й організаційні форми виховання і навчання, враховувати особливості усіх здобувачів освіти, стежити за тим, аби вони отримували інформацію у повному обсязі. Забезпечення доступності освітнього середовища професійно-технічного закладу для учнів з порушенням слуху покладено на досвідчених педагогів та майстрів виробничого навчання, проте,

проблемою є відсутність перекладачів жестової мови. За час роботи педагоги засвоїли деякі жести, які дозволяють пояснювати технологічну послідовність виготовлення виробів, повідомити технічні умови на обробку вузлів, деталей. Майстер виробничого навчання має можливість практично показати виконання трудових прийомів, тоді, як викладач, не завжди спроможний пояснити значення спеціальних термінів. Відсутність сурдоперекладу робить навчання недостатньо повноцінним. Здобувачі освіти засвоюють основні поняття, проте, немає можливості в повному обсязі опанувати матеріал професійно-теоретичної підготовки. Особливо виникали труднощі при проведенні лабораторно-практичних робіт з матеріалознавства.

Доступність до інформаційних технологій має особливо велике значення в системі професійного навчання глухих і слабочуючих учнів з властивими їм комунікативними обмеженнями. Цей фактор посилюється і тим, що у зв'язку з компенсаторною активізацією діяльності у слабочуючих учнів зорове сприйняття інформації набуває провідну роль, а в системі інформаційних технологій візуальний канал передачі інформації займає центральне місце [3].

Використання педагогами сервісів G Suite, а саме Classroom, стало провідним при впровадженні інклюзивної освіти. Нові освітні технології частково модифікували традиційні форми навчально-методичного забезпечення, що вплинуло на якість освітнього процесу. Як приклад, створення електронного зошита для лабораторно-практичних робіт з предмета «Матеріалознавство» для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Кравець» 2–3 розрядів, розроблений відповідно до Державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО. У зошиті враховано компетентнісний підхід до викладання навчального матеріалу з врахуванням потреб учнів з особливими потребами. Кожна робота містить теоретичний матеріал відповідної теми, вказівки щодо виконання роботи та наявні матеріали, обладнання. Для глибшого засвоєння матеріалу до кожної лабораторно – практичної роботи додається посилання на відео через QR-код. До кожної лабораторно – практичної роботи знято відео ходу роботи з проведенням досліджень, спостережень із сурдоперекладом. Усі лабораторно-практичні роботи є у вільному доступі на Ютуб каналі Тернопільського ВПУ сфери послуг та туризму. Проведення лабораторно-практичних робіт із використанням відеоуроків із сурдоперекладом під час освітнього процесу дозволяє створити необхідні умови для формування фахових компетенцій для учнів із вадами слуху, необхідних майбутньому кваліфікованому робітнику за професією «Кравець».

Створення і розвиток інклюзивного освітнього середовища у професійних навчальних закладах вимагає удосконалення організаційно-методичного механізму, саме: створення умов для повноцінного навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (учні з порушенням слуху); розробка та впровадження в освітній процес електронного навчально-методичного контенту з сурдоперекладом; забезпечення підтримки педагогів шляхом їх співпраці з сурдоперекладачами; розробка траєкторії індивідуальної підтримки учнів з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Колупаєва А., Таранченко О. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посіб. Харків : Видавництво «Ранок». 2019. 306 с.
URL: [https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Navch%20ditei%20z%20osobl%20osvitnimy%20potrebamy%20v%20inkl%20seredovishchi%20\(Kolupaieva_Taranchenko\).pdf](https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Navch%20ditei%20z%20osobl%20osvitnimy%20potrebamy%20v%20inkl%20seredovishchi%20(Kolupaieva_Taranchenko).pdf) (дата звернення: 15.09.2022).
2. Інклюзивна освіта : веб-сайт. URL: <http://inkluzivnaosvita.blogspot.com/> (дата звернення: 15.09.2022).

3. Шеремет Б. Г., Лещій Н. П. Інформаційні технології в навчанні глухих та слабочуючих дітей. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2013. Вип. 23. С. 295–298. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2013_23_88 (дата звернення: 15.09.2022).